

UNA INFÀNCIA AMB DRETS

un món
a les teves mans

INFÀNCIA AMB DRETS: UNITAT DIDÀCTICA

INTRODUCCIÓ

La present unitat didàctica forma part del projecte “**Dies D**”, que s'emmarca dins de la proposta pedagògica d'Entrecultures per a educar en Ciutadania Global: “**Un Món a les teves Mans**”. A través d'aquesta proposta, volem contribuir a la tasca de formar persones capaces de transformar el seu entorn com a part d'una ciutadania global activa i compromesa amb els reptes globals del nostre temps i el compliment de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Els recursos educatius del projecte “Dies D” ens faciliten acostar-nos i aprendre sobre temàtiques relacionades amb els valors pròpis de la ciutadania global, promovent l'aprenentatge i el compromís actiu amb els nostres entorns educatius, comunitaris i ciutadans. En concret, **aquesta unitat didàctica proposa treballar sobre els Drets de la Infància i l'Adolescència**, amb l'objectiu de desenvolupar coneixements, valors i competències socials i ciutadanes per a promoure els drets de totes les nenes, nens i adolescents. A més, la proposta convida al grup a reflexionar sobre la necessitat de construir igualtat entre totes les persones perquè es compleixin aquests drets, i per a això aprendrem que la igualtat està a les nostres mans.

La unitat didàctica està composta per **tres propostes didàctiques adaptades a diferents franges d'edat**, dissenyades per a treballar tant en l'àmbit formal com el no formal amb grups de nenes, nens i joves de les següents edats:

- Primera franja de edat: 5 a 8 anys.
- Segunda franja de edat: 9 a 12 anys.
- Tercera franja de edat: 12 a 16 anys.

Cada una de les propostes didàctiques inclou els següents apartats:

- Objectius educatius.
- Materials necessaris.
- Mirem la imatge.
- Desenvolupament de l'activitat, amb una proposta final en la qual el grup realitzi una acció concreta per a promoure els drets de la infància i l'adolescència en el seu entorn.

Les activitats incloses en aquesta unitat didàctica no estan lligades a una única data o esdeveniment, sinó que **poden utilitzar-se en qualsevol context l'objectiu educatiu del qual sigui treballar amb grups la importància de promoure una infància i adolescència amb drets** en els nostres entorns globals i locals. De manera orientativa, suggerim la següent relació de Dies Internacionals, que per les temàtiques que tracten poden constituir una bona oportunitat educativa per a utilitzar aquesta proposta didàctica. Aquests dies internacionals apareixen assenyalats en el calendari escolar, que al costat dels cartells i aquesta selecció d'unitats didàctiques, formen part del projecte Dies D:

- Dia Internacional de l'Alfabetització (8 de setembre)
- Dia Mundial del Professorat (5 d'octubre)
- Dia del Ensenyament (31 d'octubre)
- Dia dels Drets de la Infància (20 de novembre)
- Dia Internacional de l'Educació (24 de gener)
- Dia Internacional de la Joventut (12 d'agost)

Aquestes unitats didàctiques estan alineades amb la promoció d'una ciutadania global compromesa amb la consecució de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Concretament, aquesta unitat didàctica es vincula amb l'**Objectiu de Desenvolupament Sostenible 4: Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat**.

UNITAT DIDÀCTICA: 5 A 8 ANYS

OBJECTIUS:

1. Conèixer els drets de les nenes, nens i adolescents del món.
2. Promoure el reconeixement de les nenes i nens com a ciutadanes i ciutadans globals.
3. Crear un gest de mobilització per a comprometre's amb la promoció dels drets de les nenes i nens.

MATERIALS:

- Fitxes de informació sobre la convenció (**veure Annex 1**)
- Pilota
- Cartulina A3
- Fulls per cada participant
- Llapis i pintures de colors

MIREM LA IMATGE:

Mirem amb el grup el cartell que decora la portada d'aquesta unitat didàctica. Què veiem?

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

Comencem comptant al grup que aprendrem sobre els drets de la infància i llancem les següents preguntes:

- Creieu que les nenes i els nens sou ciutadanes i ciutadans?
- Teniu drets? Són els mateixos que els de les persones adultes?
- Totes les nenes i nens del món gaudeixen dels seus drets? Per què?

Després de recollir els seus comentaris es comenta que les nenes i els nens són part de la ciutadania, ja que tenen els mateixos drets que totes les persones. Llegim llavors la informació sobre la Convenció dels Drets de la infància (**veure Annex 1**). També podem imprimir i llegir en conjunt la versió adaptada per edats de la Convenció¹.

Per a continuar, es convida a jugar a “**la pilota dels drets**”. Pot usar-se una pilota de paper o d'un altre material per a anar responent entre totes i tots a la següent pregunta: **Quins drets de les nenes, nens i adolescents coneixem?**

La primera persona ha de donar resposta a la pregunta i passar la pilota fins que totes i tots hagin respost. **Alguns dels drets de les nenes, nens i adolescents** que podem esmentar estan inclosos en l'**Annex 1**.

Després de finalitzar el joc, la persona que dinamitza llegirà el conte “**La girafa Pola**”:

¹ Convenció dels Drets del Nen adaptada per a 6 a 8 anys. Plataforma d'Infància d' Espanya. <http://plataformadeinfancia.org/derechos-de-infancia/la-convencion-de-los-derechos-de-la-infancia/convencion-derechos-del-nino-adaptada-6-a-8-anos/>

“Hi havia una vegada una alegre girafa anomenada Pola. Tenia un coll llarg i unes cames primes. Era la girafa més graciosa i xerraire del seu poble. Vivia en Boskú, un bell bosc en el sud d'Àfrica juntament amb la seva família. A Pola li agradava molt jugar a la pilota, somiava amb ser una gran estrella de futbol i participar en la lliga nacional! Però, lamentablement, no hi havia molts llocs per a jugar. La seva mare i el seu pare li tenien prohibit jugar en els arbustos que envoltaven la seva casa, i als carrers del seu poble tampoc era permès fer-ho. L'únic lloc on sí es podia, encara que en temps curts, era a l'escola.

Un dia, en la plaça de Boskú, la lideresa del poble, la lleona Kona, va fer un anunci a la comunitat després d'un gran rugit:

- Atenció! Atenció! Avui a les sis de la tarda cridem a una reunió en el gran arbre perquè proposeu idees per a millorar el nostre bell i benvolgut poble Tots els animals esteu convidats! -.

Pola, en escoltar l'avís, li va venir a la ment un grandiosa idea, tan gran com el seu llarg coll de girafa. No ho va pensar dues vegades i va cridar a totes les seves amigues i amics per a explicar-la-hi.

Aquesta tarda, van anar arribant a poc a poc els animals del poble al gran arbre. Per a sorpresa de totes i tots, també va arribar Pola juntament amb Lara el seu amiga lleopard, Manuel el seu amic senglar, Francisca la seva amiga hipopòtama, i Héctor el seu amic el mico. Però en arribar, es van escoltar murmuris i alguns riures. Un elefant vell des de lluny els va cridar:

- Anar-vos pequeñuelos, això és només per a animals adults, no tenen res que fer aquí! -.

Però Pola i les seves amigues i amics es van mantenir on estaven. La reunió va començar i Pola es va aixecar per a parlar. Estava nerviosa i va començar a parlar, però ningú semblava sentir-la. La seva mare, qui també estava en la reunió, li va dir: - Pola, ara no, tenim coses importants de les quals parlar aquí -.

Quina injustícia! No ens escolten perquè som nenes i nens, però les nostres idees són igual d'importants.”

Després de finalitzar el conte, es llancen les següents preguntes al grup:

- Com creieu que es van sentir Pola i les seves amigues i amics?
- Què creieu que volia dir Pola en la reunió? Era important?
- Quines injustícies es veuen en el conte? Quins drets de les nenes i nens no es van respectar?
- Com podria finalitzar el conte perquè tingui un final diferent? Què podria passar?

Després de recollir les idees, es convida al fet que formin grups de 4 o 5 persones perquè creuen un final alternatiu del conte, que poden dibuixar i/o escriure sobre una cartolina o foli. Quan tots els grups hagin acabat, presentaran el seu final alternatiu al grup més gran i els aniran pegant en un lloc visible de l'espai.

LA IGUALTAT ESTÀ A LES NOSTRES MANS, PER ON COMENCEM?

Després de finalitzar l'activitat, repassem els drets de la infància, relacionant-los amb la història que hem llegit. Reflexionem amb el grup sobre la importància que totes les nenes i nens del món gaudeixin dels seus drets de manera igualitària.

Per a comprometre's amb la defensa i promoció dels drets de la infància, a cada participant se li lliura un foli on poden representar de forma lliure els drets que més els hagin cridat l'atenció, amb la finalitat de fer un gran mural o racó dels drets juntament amb els dibuixos del conte.

Quan totes i tots hagin finalitzat, es farà un recorregut pels nostres drets, sota cadascun dels quals el grup pot escriure idees d'accions per a promoure'ls, com van fer la girafa Pola i les seves amigues i amics, que podran presentar en el seu entorn educatiu i comunitari. El títol que es proposa per al mural és: Les nenes, nens i adolescents tenim els mateixos drets en qualsevol lloc del món! És responsabilitat de totes i tots defensar-los!

UNITAT DIDÀCTICA: 9 A 12 ANYS

OBJECTIUS:

1. **Aprendre sobre els drets de la infància i l'adolescència en el món.**
2. **Prendre consciència sobre la importància de promoure igualtat perquè es compleixin els drets de nenes, nens i adolescents.**
3. **Crear un gest de mobilització per a comprometre'ns amb la promoció dels drets de totes les nenes, nens i adolescents.**

MATERIALS:

- Fitxa d'informació sobre la convenció (veure Annex 1)
- Tauler "Jugant conec els meus drets" (veure Annex 2)
- Fitxes de jugadores i jugadors
- Fitxa amb respostes (veure Annex 3)
- Fitxa amb dades (Veure Annex 4)
- Cartolines A3
- Llapis, bolígrafs i pintures de colors
- Daus

MIREM LA IMATGE:

Mirem amb el grup el cartell que decora la portada d'aquesta unitat didàctica. Què veiem?

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

Comencem comptant al grup que aprendrem sobre els drets de la infància i l'adolescència. Per a introduir la temàtica, llancem les següents preguntes:

- Què sabeu sobre els drets de les nenes i els nens? Quins coneixeu?
- Totes les nenes i nens del món gaudeixen dels seus drets de manera igualitària? Per què?

Després de recollir els seus comentaris es comenta que les nenes, nens i adolescents són part de la ciutadania, atès que són persones amb drets, i es procedeix a llegir la informació sobre la Convenció dels Drets de la infància (veure Annex 1). També podem llegir la versió adaptada per edats de la Convenció².

Després d'aquesta primera reflexió, jugarem un joc de taula que ens ajudarà a descobrir més coses sobre els drets de la infància i l'adolescència. Es formen 3 o 4 grups amb el mateix nombre de persones, i una persona de cada grup té la missió de ser la "jutgessa" o "jutge" que donarà les respostes sobre les preguntes del joc. A cada grup se li facilita un tauler imprès (**veure Annex 2**) i una fitxa amb les respostes per al "jutge" o la "jutgessa" (**veure Annex 3**). Per a començar el joc seguirem les següents instruccions:

² Convenció dels Drets del Nen adaptada per a 9 a 12 anys. Plataforma d'Infància d'Espanya.
<http://plataformadeinfancia.org/derechos-de-infancia/la-convencion-de-los-derechos-de-la-infancia/convencion-derechos-del-nino-adaptada-9-a-12-anos/>

- Cada participant comença en la casella de “Partida” tirant el dau per tornos. En finalitzar el torn d'una persona, li correspon a la següent.
- Si cau en una casella de “Veritable o Fals” ha de respondre de forma individual. Si cau en una casella de “Tots i totes juguen” parlen en grup i arriben a una resposta col·lectiva.
- Si la persona que té el torn encerta una pregunta, pot avançar una casella més solament, i això ho decideix la “jutgessa” o “jutge” revisant la fitxa de respostes.
- Si és una pregunta grupal i encerten, hauran guanyat com a grup un punt que s'apunta en un paper. Si no encerten, li toca el torn a la següent persona.
- Les fitxes de jugadora o jugador poden ser inventades.

En acabar el joc, poden explicar quants punts han aconseguit en conjunt, valorant el que han après sobre els drets de la infància i l'adolescència. Es convida llavors al grup a posar-se en cercle i es llancen les següents preguntes:

- Què va ser el que més us va cridar l'atenció del joc?
- **Quines són algunes de les dificultats que viuen més les nenes que els nens en el món?** Per què creieu que ocorre això?
- **Creieu que els drets de la infància i l'adolescència es compleixen per igual a tot el món?** Quines diferències o desigualtats coneixem?
- Per què penseu que és important conèixer i exercir els nostres drets com a nenes, nens i adolescents del món?

LA IGUALTAT ESTÀ A LES NOSTRES MANS, PER ON COMENCEM?

Per a finalitzar amb una acció en la qual promoguem els drets de la infància en els nostres entorns locals i globals, reflexionem amb el grup sobre **la importància que totes les nenes i nens del món exerceixin i gaudeixin dels seus drets de manera igualitària**. No obstant això, hem vist que no totes les nenes i nens gaudeixen dels mateixos drets a tot el món. Com a exemple d'aquestes desigualtats, llegim alguna de les dades que apareixen en l'**Annex 4**, reflexionant amb el grup sobre les següents preguntes:

- Què penseu sobre aquestes realitats de desigualtat?
- Quina és la situació de les nenes en comparació amb els nens?
- Per què és important que totes les nenes i nens del món exerceixin els seus drets sense distincions ni discriminacions?
- **Què podem fer nosaltres i nosaltres per a aconseguir la igualtat en els drets de la infància i l'adolescència?**

Per a comprometre'ns amb la defensa i promoció dels drets de la infància en els nostres entorns pròxims i en la resta del món, proposem al grup realitzar la següent acció: a cada participant se li lliura un foli on poden representar de forma lliure els drets que més els hagin cridat l'atenció en tota l'activitat, aquells que els semblin més importants, amb la finalitat de fer un gran mural o **racó dels drets**.

Quan totes i tots hagin finalitzat, fem un recorregut pels nostres drets, i convidem al grup a **escriure idees d'accions concretes en una cartolina gran perquè tots els drets es compleixin en igualtat per a nenes i nens al voltant del món**. Aquestes propostes s'afegiran al mural en un espai visible, i es podran presentar en el seu entorn educatiu i comunitari. El títol que es proposa per al mural és: **Les nenes, nens i adolescents tenim els mateixos drets en qualsevol lloc del món! És responsabilitat de totes i tots defensar-los!**

UNITAT DIDÀCTICA: 12 A 16 ANYS

OBJECTIUS:

1. Identificar i prendre consciència sobre els drets de la infància i l'adolescència.
2. Conèixer moviments socials protagonitzats per nenes, nens i adolescents en el món que busquen de manera col·lectiva defensar els seus drets.
3. Crear un gest de mobilització a través del qual ens comprometem a defensar i promoure els drets de totes les nenes, nens i adolescents en el món.

MATERIALS:

- Fitxa de moviments socials (veure Annex 5)
- Cadires i taules
- Llapis, bolígrafs i pintures de colors
- Paper continu

MIREM LA IMATGE:

Mirem amb el grup el cartell que decora la portada d'aquesta unitat didàctica. Què veiem?

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

Comencem comptant al grup que aprendrem sobre els drets de la infància i l'adolescència. Per a introduir la temàtica, llancem les següents preguntes:

- Què sabeu sobre els drets de les nenes i els nens? Quins coneixeu?
- Totes les nenes i nens del món gaudeixen dels seus drets de manera igualitària? Per què?

Després de recollir els seus comentaris es comenta que les nenes, nens i adolescents són part de la ciutadania, atès que són persones amb drets, i es procedeix a llegir la informació sobre la Convenció dels Drets de la infància (**veure Annex 1**). També podem llegir la versió adaptada per edats de la Convenció³.

Comentem que encara que la Convenció dels Drets del Nen i la Nena és una eina que ajuda a incidir perquè els governs del món garanteixin els drets de totes i tots, la situació actual a nivell global és que es vulneren contínuament, i que no tots els nens i nenes exerceixen els mateixos drets. Com a exemple d'aquestes desigualtats, llegim alguna de les dades que apareixen en l'**Annex 4**, reflexionant amb el grup sobre les següents preguntes:

- Què penseu sobre aquestes realitats de desigualtat?
- **Quina és la situació de les nenes en comparació amb els nens?**
- Per què és important que totes les nenes, nens i adolescents del món exerceixin els seus drets sense distincions ni discriminacions?

³ Convenció dels Drets del Nen adaptada per a 13 a 17 anys. Plataforma d'Infància d'Espanya. <http://plataformadeinfancia.org/derechos-de-infancia/la-convencion-de-los-derechos-de-la-infancia/convencion-derechos-del-nino-adaptada-13-17-anos/>

- **Què podem fer nosaltres i nosaltres per a aconseguir la igualtat en els drets de la infància?**

Encara que existeixen aquestes desigualtats, també hi ha en diferents regions del món milers de nenes, nens i adolescents que s'han organitzat i estan defensant els seus drets, coneixeu algun exemple? **Per a aprendre més sobre els moviments socials** protagonitzats per nenes, nens i adolescents en el món, farem una **Ràdio Popular**.

Es formen 3 grups i a cadascun se li lliura un moviment social liderat per nenes, nens i joves (**veure Annex 5**). Tindran 5 minuts per a llegir-ho i fer una pluja d'idees del que saben sobre aquest tema. Després, tindran 10 minuts més per a relatar la informació que van consensuar com a grup sobre el moviment social, com si formessin part d'un equip de ràdio, responnent a les següents preguntes guia:

- Quin era l'objectiu d'aquestes nenes, nens i adolescents?
- Per què drets estan lluitant?
- Com ho estan fent?
- Què podem aprendre de les accions d'aquests moviments?

El format de presentació de cada grup és lliure: poden simular una entrevista, explicar-ho com una notícia, a través d'una cançó, etc. Una vegada que cada grup s'hagi posat d'acord, exposen davant del grup més gran (3-5 minuts aproximadament). Per a ambientar el lloc com una emissora de ràdio, es poden col·locar les cadires en forma d'O amb dues taules en el centre, on s'exposarà cada "programa de ràdio". En finalitzar cada grup, el "públic" pot realitzar preguntes a les i els presentadors. Després de finalitzar l'emissió, s'obrirà un debat:

- Coneixíeu algun dels moviments socials?
- Quins drets creieu que defensa cadascun?
- Què tenen en comú totes aquestes accions?
- Què creieu que ocorre quan no es deixa participar a les nenes, nens i joves? Què ens perdem com a societat?

Es conclou amb la següent reflexió: "La història de lluita pels drets socials l'escriuen **adultes, adults, nenes, nens i adolescents, junts i juntes en cooperació per una vida en dignitat, igualtat i lliure de discriminació.**"

LA IGUALTAT ESTÀ A LES NOSTRES MANS, PER ON COMENCEM?

Per a finalitzar amb una acció en la qual promoguem els drets de la infància i l'adolescència, se'ls convida a reflexionar sobre **la seva realitat local i global: es respecten els drets de nens, nenes i adolescents? Què podem fer nosaltres i nosaltres per a promoure'ls i defensar-los?**

Cada grup de l'activitat de ràdio pensarà llavors en **3 accions que puguin realitzar elles i ells en els seus entorns per la defensa i promoció dels drets de la infància i l'adolescència**. Aquestes idees s'aniran compartint amb la resta del grup i escrivint en un paper continu per a construir un decàleg comú. Aquest decàleg final de 10 accions podran compartir-ho com a campanya de sensibilització en el seu centre educatiu, autoritats locals, espais comunitaris de participació, etc., de manera que siguin protagonistes en la defensa dels drets de la infància i l'adolescència.

Per a tenir més abast, es pot convidar al grup a **gravar els seus programes radials sobre drets de la infància i l'adolescència per a difondre'ls amb la resta del seu entorn educatiu i comunitari**.

ANNEXOS

ANNEX 1.

Convenció sobre els Drets de les nenes, nens i adolescents adaptada i resumida.⁴

Un 20 de novembre, fa més o menys 30 anys, l'Assemblea de les Nacions Unides (ONU) va adoptar la Convenció dels drets del Nen i la Nena, on es descriuen tots els teus drets i la forma en què totes les persones, tant grans com petites, hem d'actuar per a protegir-los.

Aquesta Convenció s'ocupa dels drets de totes les persones que encara no han complert els 18 anys. Tots els Estats han de respectar aquests drets sense distinció de raça, de color, de gènere, de llengua, de religió, d'opinió política del nen, nena, adolescent o de la seva família. Tots els governs que signen una llei per a fer valer els Drets dels Nens, Nenes i Adolescents han de prendre les mesures necessàries per a garantir que es compleixin. És important fer conèixer a totes les persones el que diu aquesta Convenció.

Alguns dels drets resumits en la Convenció, entre altres:.⁵

1. **Totes les nenes i nens tenen els mateixos drets**, a ser tractades i tractats en igualtat sense importar el seu color de pell, el seu sexe, la seva religió, la seva llengua, la seva procedència o les opinions de les seves famílies.
2. **Dret a viure i desenvolupar-se plenament**, a aconseguir una vida i benestar integrals. Això inclou tenir dret a l'educació, a l'atenció sanitària, a la informació sobre els seus drets, entre molts altres.
3. **Dret a l'educació**, una educació de qualitat que promogui un aprenentatge i desenvolupament complets per a formar part d'una ciutadania solidària, compromesa i igualitària.
4. **Dret a ser protegides i protegits** si es vulneren els seus drets enfront de qualsevol tipus de violència, i a rebre suport i accés a la salut.
5. **Dret a tenir una identitat, un nom i una nacionalitat.**
6. **Dret a reunir-se i viure amb la seva família.**
7. **Dret a expressar-se lliurement**, dir el que pensen, i que la seva opinió sigui escoltada i presa en compte.
8. **Dret a participar**, a associar-se i reunir-se pacíficament amb altres nenes, nens i adolescents.
9. **Dret a rebre informació** a través de llibres, periòdics, ràdio, Internet, etc.
10. **Dret a mantenir les seves llengües, religions i tradicions culturals.**
11. **Dret al joc, al descans, a la diversió, a les activitats d'oci i culturals**, com a estar i compartir amb altres nenes, nens i adolescents.

⁴ Convenció sobre els Drets del Nen. 2015. Unicef Comitè Espanyol:

<https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/comunicacion/ConvencionsobrelosDerechosdelNino.pdf>

⁵ Resum de la Convenció sobre els Drets del Nen Coneixes els teus drets? 2016. UNICEF Comitè

Espanyol: <https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/comunicacion/unicef-educa-CONVENCION-SOBRE-LOS-DERECHOS-DEL-NINO-version-resumida.pdf>

ANNEX 2.

Tauler: Jugant conec els meus drets.

<p>Tots i totes jugen.</p> <p>Els nens, les nenes i els joves, poden vulnerar els drets de les altres persones? Si la resposta és sí, poseu exemples. Demanar a cada integrant del grup que posi un exemple.</p> <p>16</p>	<p>Cert o fals?</p> <p>Tots els nens, nenes i joves tenen dret a l'educació, és un dret que està completament garantit a tot al món.</p> <p>17</p>	<p>Tots i totes jugen.</p> <p>Què podem fer per tal de promoure i garantir els nostres drets i els drets de tots els nens, nenes i noves del món?</p> <p>18</p>	<p>META FINAL</p>
<p>Tu jugues ↑</p> <p>Com et dius? Quina nacionalitat tens? Creus que tenir un nom i una nacionalitat és un dret.</p> <p>15</p>	<p>Tots i totes jugen.</p> <p>Algun cop has tingut la sensació que no et tenien en compte per ser més petit que el resta. Què hauria d'haver passat per tal que el desenllaç fos diferent. Quins drets han sigut vulnerats?</p> <p>14</p>	<p>Cert o fals?</p> <p>És un dret únic dels adults defensar i garantir els drets dels nens, nenes i joves.</p> <p>13</p>	<p>Tots i totes jugen.</p> <p>Què puc fer si jo mateix/a o algun company pateix alguna vulneració dels seus drets?</p> <p>12</p>
<p>Cert o fals?</p> <p>Tots els nens, nenes i joves tenen dret a rebre assistència mèdica quan ho necessiten.</p> <p>8</p>	<p>Cert o fals?</p> <p>Tots els nens, nenes i joves tenen dret a rebre protecció en cas de patir un desnonament o violència.</p> <p>9</p>	<p>Tots i totes jugen.</p> <p>Ha arribat un company nou a classe que parla amb una llengua diferent. Et dones compte que els teus companys l'exclouen per aquest motiu. Què faries? Hi ha algun dret que no estigui sent respectat?</p> <p>10</p>	<p>Cert o fals? ↑</p> <p>Nens, nenes o joves mai han protagonitzat moviments socials o polítics a favor dels seus drets.</p> <p>11</p>
<p>Cert o fals? ↑</p> <p>En la realitat, els nens, les nenes i els joves tenen les mateixes possibilitats de ser presos en compte i ser escoltats.</p> <p>7</p>	<p>Tot i totes juguen.</p> <p>Es vol construir un parc en el teu barri, tots els habitants proposaran idees. però a la reunió els nens, les nenes i els joves no estan convidats. Com us sentiríeu? Vulnera algun dels vostres drets?</p> <p>6</p>	<p>Cert o fals?</p> <p>Jugar, descansar i tenir temps per fer el que més t'agrada és un dret que tenen tots els nens i nenes del món.</p> <p>5</p>	<p>Tots i totes juguen.</p> <p>Un exemple de desigualtat de gènere a nivell mundial són els matrimonis forçosos que viuen milions de nenes en diferents llocs del món. Se us acudeix algun altre? perquè creus que passa aquesta situació?</p> <p>4</p>
<p>SORTIDA</p> <p>→</p>	<p>Cert o fals?</p> <p>Totes les nenes, nens i adolescents del món tenen els mateixos drets?</p> <p>1</p>	<p>Tots i totes juguen.</p> <p>“Les nenes no poden jugar amb nines o veure series de princeses”. Esteu d'acord? Vulnera algun drets dels nens o nenes?</p> <p>2</p>	<p>↑</p> <p>Cert o fals?</p> <p>En la realitat del món nens i nenes no viuen desigualtats degut al seu gènere.</p> <p>3</p>

ANNEX 3.

Respostes “Jugant conec els meus drets” per a jutgessa o jutge.

<p>1. Cert. Totes les nenes, nens i adolescents al voltant del món tenen els mateixos drets. Aquests drets són part de la Convenció dels drets del Nen i la Nena ratificats l'any 1990.</p>
<p>2. Tots i totes juguen. Vulnera el dret a la no discriminació de cap mena (religiosa, de gènere, per ètnia, llengua, entre moltes altres) i ser tractada o tractat en igualtat, dignitat i respecte.</p>
<p>3. Fals. La desigualtat de gènere és un fenomen global que està present en la majoria de societats del món, per tant, impacta també en la vida de les nenes, nens i adolescents.</p>
<p>4. Tots i totes juguen. Pensar entre totes i tots en altres exemples locals i globals de desigualtat de gènere.</p>
<p>5. Cert. Tenir temps per a jugar, descansar, l'oci i l'esport és un dret de les nenes, nens i adolescents present en la Convenció dels drets del Nen i la Nena.</p>
<p>6. Tots i totes juguen. Sí, podria estar vulnerant el dret a la participació, el qual diu que nenes, nens i adolescents tenen dret a participar en totes les decisions que els afectin directament, per la qual cosa la seva opinió ha de ser escoltada i presa en compte</p>
<p>7. Fals. Lamentablement les nenes, nens i adolescents, en la major part de les societats del món, ocupen una posició desigual respecte a les i els adults i tenen majors dificultats de ser escoltats o escoltades. El dret a participar i a expressar la teva opinió en temes que ens concerneixen és un dret de totes i tots.</p>
<p>8. Cert. El dret a la salut i a l'assistència mèdica és un dret que tenen totes les persones.</p>
<p>9. Cert. Ningú pot exercir cap mena de violència, maltractaments, abusos i/o explotació a les nenes, nens i adolescents. Aquests tenen dret a ser protegits i les autoritats han d'encarregar-se que això es compleixi.</p>
<p>10. Tots i totes juguen. Vulnera el dret a la no discriminació de cap mena (religiosa, de gènere, per ètnia, llengua, entre moltes altres) i ser tractada i tractat en igualtat, dignitat i respecte. També el dret a mantenir la teva llengua materna i pràctiques culturals.</p>
<p>11. Fals. Si bé els moviments socials generalment són liderats per persones adultes, al llarg de la història són moltes les causes que han estat protagonitzades per nenes i nens en el món. Per a continuar, cal nomenar almenys un exemple.</p>
<p>12. De no saber què fer, us convidem al fet que us informeu! Per a poder continuar, podeu buscar alguna referència, recurs o institució sobre els Drets de la infància i adolescència al qual pugueu recórrer i informar-vos més.</p>
<p>13. Fals. És deure i responsabilitat de totes i tots, tant persones adultes, nenes, nens, adolescents, governs i institucions.</p>
<p>14. Pot ser que inclogui el dret al fet que cap persona sigui discriminada per cap raó, com també el dret a participar, a opinar, ser escoltada i presa en compte.</p>
<p>15. Sí, és un dret que forma part de la Convenció dels drets del Nen i la Nena.</p>
<p>16. Podeu buscar exemples.</p>
<p>17. Fals. Si bé accedir a una educació de qualitat és un dret que tenen totes les nenes, nens i adolescents, no està garantit en tots els països. En 2016 s'estima que hi havia 264 milions de nenes, nens i joves sense poder anar a escola a tot el món. Les nenes i dones adolescents constitueixen més de la meitat Podríem fer alguna cosa sobre aquest tema? Per què creieu que les nenes i les adolescents tenen més dificultats en accedir a l'educació?⁶</p>
<p>18. Podeu buscar exemples No oblideu que conèixer i difondre els vostres drets ja és un dret i un pas molt important!</p>

⁶ UNESCO (2018). Global Education Monitoring Report, Gender Review. UNESCO, París. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261945>

ANNEX 4.

Fitxa amb dades de vulneració i desigualtat en els drets de la infància i l'adolescència.

Vulneració i desigualtats en els drets de la infància i l'adolescència a nivell global	
<p>ACCÉS A L'EDUCACIÓ</p> <p>En 2016 es va estimar que hi havia 264 milions de nenes, nens i adolescents que no assisteixen a l'escola en el món.⁷</p> <p>Dels 61 milions de nens i nenes de 6 i 11 anys que no estan en l'educació primària, més de la meitat (53%) són nenes.⁸</p>	<p>MALTRACTAMENT INFANTIL</p> <p>A nivell mundial es preveu que 250 milions de nenes i nens de 2 a 4 anys són víctimes de violència física per part dels seus pares, mares o cuidadors/as.</p>
<p>MATRIMONI INFANTIL</p> <p>S'estima que a nivell mundial, el 12% de les nenes són forçades a casar-se abans de complir els 15 anys.⁹</p>	<p>VÍCTIMES DE TRÀFIC</p> <p>De les 21 milions de persones que són anualment víctimes de tràfic al voltant del món, el 20% són nenes enfront del 8% de nens.¹⁰</p>
<p>NOM I NACIONALITAT</p> <p>Els naixements d'aproximadament una quarta part de la població mundial de nenes i nens menors de 5 anys mai s'han registrat.¹¹</p>	<p>MIGRACIONS FORÇOSES</p> <p>De les 68,5 milions de persones que es troben en situació de desplaçament forçós dels seus llocs d'origen a tot el món, més de la meitat (52%) correspon a nenes, nens i adolescents.¹²</p>

⁷ Entreculturas (2018). Nenes lliures de violència: Educació com a garantia d'igualtat. Estudis i Informes (12). Madrid. <https://www.entreculturas.org/es/publicaciones/informe-rojo-ninas-libres-de-violencia-derecho-la-educacion-garantia-de-igualdad>

⁸ UNESCO (2018). *Global Education Monitoring Report, Gender Review*. UNESCO, Paris. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261945>

⁹ UNICEF (2018). Child marriage. <http://data.unicef.org/topic/child-proteccion/child-marriage/#>

¹⁰ UNDOC (2016). Global Report on Trafficking in Persons 2016 United Nations publication, Sales No. E.16.IV.6.

¹¹ UNICEF (2017). <https://data.unicef.org/topic/child-protection/birth-registration/#status>

¹² ACNUR (2017). Tendències globals Desplaçaments forçats 2017 <https://www.acnur.org/stats/globaltrends/5b2956a04/tendencias-globales-desplazamiento-forzado-en-2017.html>

ANEXO 5.

Moviments socials protagonitzats per nens, nenes i joves al voltant del món.

EXEMPLE 1: NENS I NENES SENSE TERRA, EL BRASIL

El Moviment Sense Terra va néixer en 1984 al Brasil amb l'objectiu de reivindicar la redistribució de la terra. Aquest moviment porta dècades ocupant terres perquè les persones puguin llaurar-se un futur amb les pròpies mans, i en aquest context, l'educació es va convertir en un eix fonamental del moviment.¹³

Com a milers de nens, nenes i joves es trobaven en aquests campaments, van començar a organitzar-se escoles itinerants per a donar l'oportunitat d'accés a l'ensenyament. Nens i Nenes sense Terra es va començar a consolidar com un espai de participació dins del moviment on ells i elles tenen un paper protagonista en la transformació de les seves realitats. Reivindiquen, juntament amb les seves famílies, el seu dret a la terra i un habitatge digne, a la salut, alimentació i educació, denunciant la situació de les escoles rurals al Brasil.

“Lluitem contra els prejudicis, el no respecte a les persones i per la igualtat de drets. Volem tot això perquè tothom tingui una vida digna. Lluitem per terra, escola, salut i educació, drets als quals no renunciem!”¹⁴

EXEMPLE 2: MOVIMENT ESTUDIANTIL, XILE

A Xile s'han realitzat múltiples manifestacions estudiantils des de 1990, després de 17 anys de la dictadura militar d'Augusto Pinochet, fins a l'actualitat. En 2006 va tenir lloc la “revolució pingüina” o “marxa dels pingüins” en al·lusió a la forma de referir-se als i les estudiants secundaris del país (pels seus uniformes escolars blau marí amb blanc). Durant aquest any els i les estudiants de secundària van protagonitzar grans manifestacions i protestes en tot el país reivindicant el seu dret a l'educació. En la capital, Santiago de Xile, al voltant de 30 col·legis van ser ocupats en senyal de protesta i com a estratègia política per a incidir en les autoritats a donar resposta a les seves peticions. Van convocar marxes als carrers on van participar més de 150 mil persones.

Un dels principals efectes que van tenir les mobilitzacions va ser posicionar a les nenes, nens i joves com a agents polítics capaços de portar al debat públic la crisi del sistema educatiu xilè i la necessitat de la seva transformació. Aquest debat està present fins al dia d'avui al país, i les i els joves tenen el protagonisme.

EXEMPLE 3: #FRIDAYSFORFUTURE, EUROPA

El moviment juvenil global pel canvi climàtic va ser iniciat en 2018 per Greta Thunberg a Suècia, que va començar a absentar-se de l'escola per a pressionar al govern a tractar el canvi climàtic com una crisi i respectar les mesures de l'Acord de París. D'aquesta forma, Greta denunciava la crisi ambiental actual del món, exigint a les autoritats posicionar-se i prendre mesures urgents. Després d'aquesta forma de protesta va sorgir el moviment de vaga escolar i universitària pel clima, com una anomenada a les i els estudiants d'aquest país a manifestar-se de forma conjunta.

A partir del 2019 el moviment s'expandeix per Europa convocant a milers d'estudiants en diferents ciutats del continent a manifestar-se en els anomenats “FridaysforFuture” els quals consisteixen a no assistir aquest dia a classes i mobilitzar-se en l'espai públic. El 15 de març es fa un anomenat a una vaga general internacional que treu al carrer a milers d'estudiants a tot el món.

En l'actualitat la temàtica continua movent-se en el debat públic i l'organització entre nens, nenes i joves continua creixent amb força fins que es prenguin les mesures necessàries a nivell mundial.¹⁵

¹³ Catalunya plural (2018). <http://catalunyaplural.cat/es/no-basta-con-decirle-los-ninos-y-ninas-que-tengan-iniciativa-hay-que-generar-espacios-participacion/>

¹⁴ La Vía Campesina (2018). <https://viacampesina.org/es/queremos-que-todos-lxs-ninxs-puedan-ser-felices-y-libres-afirma-manifiesto-de-las-ninas-y-ninos-sin-tierra-de-brasil/>

¹⁵

Rosalía, participant de la Xarxa Generació 21+, parla sobre FridaysForFuture: <https://www.youtube.com/watch?v=80o8i0paxrA>

CRÈDITS

Coordinació: Clara Maeztu y Veda Krüger.

Autoria: Javiera Oñate.

Col·laboració: Raquel Alonso, Encarna Durán, Davinia De Ramón, Raquel Llanos, y Alberto Medina.

Direcció d'Art i Disseny Gràfic: Maribel Vázquez.

Edita: Fundació Entrecultures.

un món
a les teves mans

